

PRAVILNIK

O OBIMU PREGLEDA I KRITERIJUMIMA ZA IZBOR DAVAoca KRVI ILI KOMPONENTATA KRVI

("Sl. glasnik RS", br. 89/2012)

Član 1

Ovim pravilnikom propisuju se obim pregleda i kriterijumi za izbor davaoca krvi ili komponenata krvi.

Član 2

Nadležni doktor medicine proverava nivo određenog hemoglobina kod davaoca krvi ili komponenata krvi, pregleda podatke o ranijim davanjima krvi ili komponenata krvi i nalaze lekarskih pregleda, eventualne reakcije u toku i posle davanja krvi, rezultate ranijih testiranja krvi ili komponenata krvi, kao i vremenski interval od poslednjeg davanja krvi ili komponenata krvi.

Član 3

Nadležni doktor medicine može da uputi davaoca krvi ili komponenata krvi na kliničke kontrole ili da preporuči konsultativne preglede u drugim zdravstvenim ustanovama ako smatra da je to potrebno radi potpunog uvida u zdravstveno stanje davaoca krvi ili komponenata krvi, kao i kada se radi o tipu davanja koje zahteva dodatne analize.

Član 4

Davalac krvi ili komponenata krvi saglasno Zakonu o transfuziološkoj delatnosti, može biti svaka zdrava osoba muškog ili ženskog pola, starosti od 18 do 65 godina života koja ispunjava sledeće kriterijume:

- 1) da je dobrog opšteg stanja, da je koža na mestu punkcije bez lezije, ekcema ili infekcije,
- 2) telesne težine najmanje od 50 kg,
- 3) telesne temperature manje od 37°C,
- 4) pulsa između 50-100 otkucaja u minuti,

5) krvnog pritiska ne višeg od 24/14 kPa (180/100 mmHg) i ne nižeg od 13,3/8,66 kPa (100/60 mmHg),

6) auskultatorni nalaz nad plućima i srcem mora biti uredan,

7) ždrelo mora biti mirno,

8) limfne žlezde vrata i pazuha ne smeju se palpirati,

9) jetra i slezina ne smeju se palpirati,

10) hemoglobin mora biti iznad 135 g/L ili 8,4 mmol/L (hematokrit 0,40 L/L) za muškarce i 125 g/L ili 7,8 mmol/L (hematokrit 0,38 L/L) za žene.

Standardna jedinica cele krvi uz isključenje antikoagulanasa ne sme da pređe 500 mL i obično se sastoji od 450 mL±10%.

Kod davalaca krvi ili komponenata krvi muškog pola interval između davanja krvi ili komponenata krvi je tri meseca, dok kod davalaca krvi ili komponenata krvi ženskog pola interval između davanja krvi ili komponenata krvi je četiri meseca.

Pored kriterijuma iz stava 1. ovog člana, kod davalaca plazme plazmaferezom jedanput godišnje proverava se koncentracija proteina u plazmi koja mora biti veća od 60 g/L, dok davalac trombocita afereznim putem mora imati viši broj trombocita od 150x10⁹/L.

Član 5

Davalac krvi i komponenata krvi ne može biti lice koje ima:

1) dijagnostikovana sistemska oboljenja, i to:

(1) hronična sistemska oboljenja sa insuficijencijom organa,

(2) maligno oboljenje svih sistema i organa (osim in situ karcinoma sa potpunim izlečenjem - neinvazivni cervikalni kancer i tumor kože);

2) dijagnostikovana kardiovaskularna oboljenja, i to:

(1) malignu hipertenziju,

(2) anginu pektoris,

(3) apsolutnu aritmiju i ventrikularnu ekstra sistolu,

(4) koronarnu bolest,

(5) infarkt miokarda,

(6) operacije na srcu,

(7) srčanu manu (osim kongenitalnih anomalija koje su u potpunosti izlečene);

3) dijagnostikovana respiratorna oboljenja, i to:

(1) astmu,

(2) hroničnu obstruktivnu bolest pluća,

(3) emfizemu pluća;

4) dijagnostikovana gastrointestinalna oboljenja, i to:

(1) hronično oštećenje jetre neinfektivnog porekla,

(2) hronično oštećenje pankreasa neinfektivnog porekla,

(3) ulcerozni kolitis;

5) dijagnostikovana endokrina oboljenja, i to:

(1) hipo i hipertireozu,

(2) šećernu bolest zavisnu od insulina,

(3) adisonovu bolest,

(4) akromegaliju;

6) dijagnostikovana cerebrovaskularna oboljenja, i to:

(1) epilepsiju,

(2) ponovljene epizode sinkope ili anamnestički podaci o konvulzijama (osim konvulzija u detinjstvu ili u slučajevima kada je prošlo tri godine od davaočevog poslednjeg uzimanja antikonvulzivnih lekova bez kasnijih pojava konvulzija),

(3) stanja posle insulta;

7) dijagnostikovana oboljenja centralnog nervnog sistema, i to:

(1) psihozu,

(2) psihopatiju,

(3) mentalnu retardaciju,

(4) hronični alkoholizam,

(5) narkomaniju;

8) poremećaj hemostaze i koagulacije, i to:

(1) urođenu koagulopatiju,

(2) stečenu koagulopatiju,

(3) arterijsku trombozu,

(4) rekurentsku trombozu;

9) hronična infektivna i zapaljenska oboljenja, i to:

(1) tropske bolesti (Kala-azar, babezioza, hronična kju (Q) groznica, Čagasova bolest),

(2) nosioce virusa humane imunodeficijencije 1 i 2 (HIV 1/2) i himanog T limfotropnog virusa 1 i 2 (HTLV I/II),

(3) nosioce virusa hepatitisa B (HBV),

(4) nosioce virusa hepatitisa C (HCV),

(5) Krojcfeld Jakobovo oboljenje, oboljenje (KJO) i druge spongiformne encefalopatije,

(6) prionska oboljenja,

(7) malariju,

(8) hroničnu toksoplazmozu;

10) hronično autoimuno oboljenje, i to:

(1) hronični ekcem,

(2) kronovu bolest,

(3) multiplu sklerozu,

(4) psorijazu,

(5) reumatoidni artritis,

(6) sarkoidozu,

(7) sistemski lupus,

(8) trombocitopeniju;

11) rizično seksualno ponašanje i rizične navike utvrđene putem upitnika o davaocu krvi i komponentata krvi;

12) ponovljene kolapse pri davanju krvi;

13) ugrađene transplantate.

Član 6

Privremeno ne može biti davalac krvi ili komponentata krvi lice kod kog se prilikom davanja krvi ili komponentata krvi utvrdi:

1) hematološki parametar: nizak hemoglobin - u trajanju od sedam dana;

2) kardiovaskularna stanja, i to:

(1) hipotenzija $<13,3/8,66$ kPa (100/60 mmHg) - do normalizacije,

(2) benigna hipertenzija $> 24/13,3$ kPa (180/100 mmHg) - do normalizacije,

(3) poremećaj srčanog ritma i reumatska groznica - do normalizacije (uz dokaz o nepostojanju hroničnih srčanih oboljenja);

3) stanje respiratornog sistema, i to:

(1) respiratorne infekcije - u trajanju 14 dana,

(2) rinitis - u trajanju sedam dana,

(3) zapaljenje pluća - u trajanju 90 dana,

(4) infektivna mononukleoza - u trajanju 365 dana,

(5) tuberkuloza pluća i drugih organa - u trajanju 730 dana;

4) stanje gastrointestinalnog sistema, i to:

(1) akutna upala žučne kese - u trajanju 30 dana,

(2) gastrointestinalne infekcije - u trajanju 14 dana,

(3) dijagnostikovanje kamena u žučnoj kesi - u trajanju 15 dana,

(4) zarazna žutica tipa A - u trajanju 365 dana,

(5) trihinelozna - u trajanju 730 dana;

5) stanje endokrinog sistema, i to:

(1) tireotoksikoza - u trajanju 180 dana;

6) stanje urogenitalnog sistema, i to:

(1) akutna upala bubrega - u trajanju 1800 dana,

(2) dijagnostikovanje kamena u bubregu - u trajanju 15 dana,

(3) urinarne infekcije - u trajanju 21 dan,

(4) menstruacija - za vreme trajanja,

(5) pobačaj - u trajanju 180 dana,

(6) porođaj - u trajanju 180 dana,

(7) gonoreja - u trajanju 180 dana,

(8) sifilis - u trajanju 365 dana (ako se plazma uzima isključivo za frakcionisanje);

7) stanje centralnog nervnog sistema, i to:

(1) akutni alkoholizam - u trajanju jedan dan,

(2) reaktivne psihoze - do normalizacije,

(3) ostale privremene psihoze - do normalizacije;

8) stanje koštano-zglobnog sistema:

(1) osteomijelitis - u trajanju 730 dana;

9) stanje kože, i to:

(1) akutna alergija - u trajanju 15 dana,

(2) gnojna kožna oboljenja - u trajanju 14 dana,

(3) herpes simpleks - u trajanju 14 dana,

(4) herpes zoster - u trajanju 120 dana;

10) stanje posle akutne infektivne bolesti, i to:

- (1) akutna toksoplazmoza - u trajanju 180 dana,
- (2) bruceloza - u trajanju 730 dana,
- (3) lajmska bolest - u trajanju 360 dana (lajmska bolest),
- (4) lakše infektivne bolesti (prehlada i sl.) - u trajanju sedam dana,
- (5) temperatura viša od 38°C, bolesti koje liče na grip - u trajanju 21 dan,
- (6) infekcija virusom Zapadnog Nila - 120 dana posle postavljanja dijagnoze;

11) stanja posle izlaganja rizika od infekcije koje se prenose putem krvi, i to:

- (1) transfuzija krvi ili komponenata krvi - u trajanju 180 dana,
- (2) transplantacija tkiva ili ćelija ljudskog porekla - u trajanju 180 dana,
- (3) ambulantne hirurške intervencije - u trajanju sedam dana,
- (4) veće hirurške intervencije - u trajanju 180 dana,
- (5) endoskopija sa biopsijom - u trajanju 180 dana,
- (6) vađenje zuba i manje stomatološke intervencije - u trajanju sedam dana,
- (7) akupunktura - u trajanju 180 dana,
- (8) tetoviranje i pirsing - u trajanju 180 dana,
- (9) inokulacione povrede - u trajanju 180 dana,
- (10) kontakt sluzokože sa krvlju - u trajanju 180 dana;

12) kontakt sa obolelim osobama i osobama pozitivnim na markere transfuzijom prenosivih bolesti, i to:

- (1) kontakt (u kući) sa obolelim od hepatitisa A - u trajanju 90 dana,
- (2) kontakt (u kući) sa obolelim od hepatitisa B - u trajanju 180 dana,
- (3) raniji seksualni kontakti sa osobom zaraženom HBVom ili HCVom - u trajanju 180 dana (od poslednjeg seksualnog kontakta),
- (4) seksualni odnos sa osobom zaraženom HIVom - u trajanju 365 dana od poslednjeg seksualnog kontakta,

(5) seksualni kontakt sa obolelim od sifilisa - u trajanju 90 dana (od poslednjeg seksualnog kontakta);

13) da uzima lekove koje prema njihovoj farmakokinetici ne dozvoljavaju davanje krvi ili komponenata krvi;

14) da je vakcinisano:

1) živim mikroorganizmima (rubeola) - u trajanju 28 dana,

2) živim atenuiranim, mikroorganizmima (BCG, rubeola, morbili, zauške, poliomijelitis - oralna, žuta groznica, tifus, kolera) - u trajanju 28 dana,

3) protiv besnila - u trajanju 365 dana,

4) vakcine protiv hepatitisa A i B date kao posledica izlaganja virusima - u trajanju 180 dana,

5) vakcinisanje zbog kontakta sa obolelim od hepatitisa B - u trajanju 365 dana,

6) vakcinisanje zbog kontakta sa obolelim od hepatitisa A - u trajanju 42 dana.

Lice kod koga se prilikom pregleda utvrdi da je vakcinisano mrtvim mikroorganizmima (kolera, tifus), toksoidima (difterija, tetanus), vakcinama sa inaktivisanim virusima (influenca, poliomijelitis - i.m.), kao i drugim vakcinama koje su mu date preventivno (hepatitis A i B) može biti davalac krvi ili komponenata krvi ako je prema oceni nadležnog doktora medicine dobrog opšteg stanja.

Član 7

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku Republike Srbije".